

Svag is

- läs, reflektera och diskutera

Ämne: Svenska, SVA, SFI

Årskurs: Gym, Vux,

Lektionstyp: introduktionslektion, modellupplägg, diskussionsfrågor till bokens kapitel

Lektionsåtgång: 2-8

*Det här lektionsupplägget är gjort av Emma Frey-Skött.
Emma arbetade under många år som grundskollärare.
Nu för tiden skriver hon läromedel och lättlästa barn- och ungdomsböcker.*

Bokens handling

Det är idrottsdag, Eddi åker skridskor med sin bästis Alex. De är på sista varvet runt sjön när de kommer ikapp långsamma Marit som fortfarande är på sitt första varv.

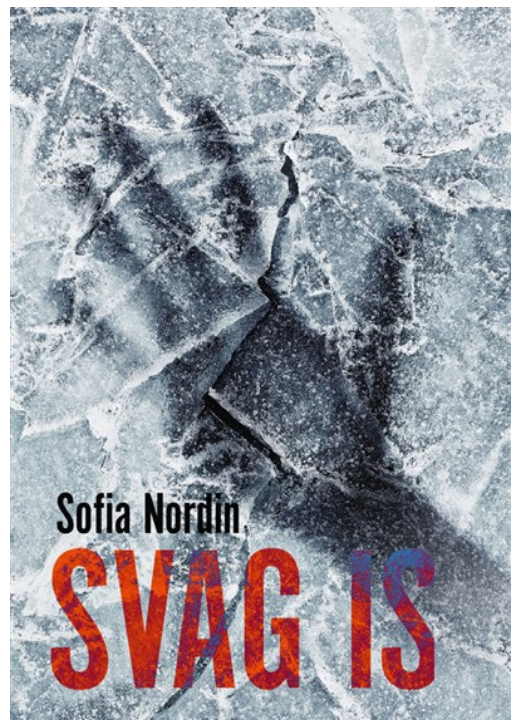
De börjar putta och dra i henne. ”På skämt” puttar Alex iväg henne mot ett parti med svagare is, utmärkt med granruskor. Marit går igenom isen och Eddi och Alex åker snabbt därifrån. Det är ett beslut som får oanade konsekvenser.

Förberedelser inför arbetet med boken

1. Läs boken själv och bekanta dig med persongalleri och intrig.
2. Skaffa en klassuppsättning av boken. Det är bra om varje elev har sin egen bok.

Tips! Ta kontakt med din mediecentral och se om boken finns att låna.

3. Fundera på tidsåtgång till arbetet. Ska ni läsa boken under en sammanhängande period? Kanske en temavecka/temadagar? Eller ska ni läsa den under en viss lektion i veckan?

MTM:s skolwebb

mtm.se/skola

Några ord om upplägget

Arbetsupplägget inleds men några gemensamma lektioner i helklass:

Lektion 1 – introduktion av boken

Lektion 2 – modellering.

Läspass: De läslektioner som följer efter modelleringen bygger på lektion 2. Du väljer själv om ni läser tillsammans kapitel för kapitel eller om dina elever arbetar i par eller enskilt. Om eleverna arbetar i par eller enskilt är det viktigt att du går runt, stöttar och lyssnar in samtalen i paren.

Lektion 1 - Introduktion av boken

Tidsåtgång: ett lektionspass

1. Titta tillsammans på bokens omslag. Diskutera:

- Vad föreställer bilden?
- Väcker omslaget läslust och nyfikenhet? Varför? Varför inte?
- Vilka ledtrådar ger omslagsbilden och titeln till vad boken kan tänkas handla om.?

2. Läs sedan baksidestexten tillsammans och se om den kan ge mer information om boken.

3. Läs första kapitlet som heter Vanten. Diskutera:

- Vad tror du det är som har hänt?
- Vilka frågor eller funderingar får du när du läst inledningskapitlet?
- Vad tror du att författaren vill att du ska känna när vi läser det inledande kapitlet?
- Varför heter kapitlet, vanten, tror du?

Lektion 2 - modellering

Tidsåtgång: ett till två lektionspass

Kommentar: Under den här lektionen modellerar du hur eleverna ska arbeta med boken, utifrån första kapitlet.

1. Dela ut bilaga 1 till alla elever. På denna finns fyra ”notislappar” med följande rubriker:

Huvudpersonen

Kommentar: Här skriver man stödord som handlar om huvudpersonen. Det kan vara om hur huvudpersonen känner sig, vad hen tänker och vad hen gör.

Viktig händelse

Kommentar: Här skriver man stödord om det man tycker är en viktig och central händelse i kapitlet.

Andra personer

Kommentar: Här noterar man information om andra viktiga personer, vad de gör, känner eller tycker.

Det här undrar jag över

Kommentar: Här skriver man ner frågor som man får medan man läser kapitlet.

2. Rita upp fyra stora ”notislappar” på tavlan. De ska motsvara de lappar som finns på bilaga 1. Förklara att du kommer att samla viktiga ledtrådar om innehållet, på dina lappar.

3. Läs andra kapitlet högt för dina elever. De följer samtidigt med i sina egna böcker.

4. Därefter är det dags att tillsammans börja reflektera runt det nyss lästa. Modellera genom ”att tänka högt” utifrån rubrikerna på varje lapp, ungefär så här:

- Nu ska jag försöka förstå vad det här kapitlet handlar om, lite mer på djupet. Det tänker jag göra genom att leta efter saker(ledtrådar) som jag tycker verkar vara viktiga. Jag börjar med lappen om huvudpersonen. När jag bläddrar igenom kapitlet vi läste tillsammans minns jag att huvudpersonen kände sig så eftersom Men i slutet av kapitlet var det något som hade ändrats. Nu var huvudpersonen Jag tror att det beror på att ...I det här stycket på sid. XX, står det att ... Jag tolkar det som att huvudpersonen känner sig Visa hur du skriver stödord på ”huvudpersonsappen” samtidigt som du resonerar.

5. Gör på samma sätt med resterande lappar. Tänk högt men låt även dina elever komma med förslag. Fyll på med stödord allt eftersom.

6. Avsluta med gemensam diskussion utifrån ledtrådarna på notislapparna. Här nedan finns även förslag på frågor ni kan utgå ifrån.

Diskussionsfrågor till varje kapitel

Svag is

- Vad får vi veta om berättarjaget i kapitlet?
- Vad får vi veta om Alex i kapitlet?
- Vad får vi veta om Marit i kapitlet?
- Vilken händelse tycker du är viktigast i det här kapitlet? Förklara.
- Om du fått ställa en fråga till berättarjaget. Vad skulle du fråga då?

Fotspår

- Varför heter kapitlet, fotspår, tror du?
- Varför undviker berättarjaget sin mamma och sin lillasyster?
- Vilken händelse tycker du är viktigast i det här kapitlet? Förklara.
- Vad skulle du vilja ge berättarjaget och Alex för råd, i den situation som de befinner sig i just nu?

Fågeln

- Berättarjaget och Alex sopar igen sina spår för att ingen ska kunna koppla Marits död till dem. Tror du att de kommer klara sig undan? Varför? Varför inte?
- Vad skulle du känna inombords om du befann dig i samma situation som berättarjaget?

Vem är Alex?

- Hur mår berättarjaget så här dagen efter händelsen?

Vem är Tania?

- Varför är berättarjaget så orolig över att polisen ska misstänka Alex och honom?
- Varför börjar berättarjaget tvivla på om han känner Alex på riktigt?
- Vad får du veta mer om berättarjaget i det här kapitlet?
- Om berättarjaget funnits på riktigt. Vad hade du tyckt om den personen då?
- Vad innebär uttrycket att ”gå över gränsen”?
- Berättarjaget tänker att ”det gamla går sönder, det bra blir dåligt och att det fina blir smutsigt”

Polisen

- Berättarjaget heter Eddi. Varför har författaren väntat så länge med att skriva ut namnet på berättarjaget, tror du?
- Hur känner sig Eddi när han blir hejdat av en polis i korridoren?
- Vad tror du att de andra i korridoren tänker när de ser Eddi gå iväg med polisen?
- Hur känner sig Eddi efter samtalet med polisen?
- Tror du att polisen misstänker Eddi? Varför? Varför inte?

Det är jag som räddar dig

- Varför går Eddi tillbaka till sjön?
- Vad håller Alex på med ute på isen?
- Varför tänker Eddi att Alex är ihålig som ett träd?
- Vem har räddat vem, tycker du?
- Vem har störst skuld i det som hänt, tycker du? Förklara.
- Vilken händelse tycker du är viktigast i det här kapitlet? Förklara.

Vittnen

- Vilka är det som har sett Eddi och Alex på isen?
- Vad tror du Alex menar när han säger: - Du vet vad som händer om du berättar, till Eddi?
- Varför tycker Eddi att Wilda och Amanda är falska? Håller du med honom? Varför? Varför inte?
- Varför vill inte Eddi att Tania ska vara arg på honom?

Vad håller du på med?

- Hur är Eddis lillasyster Alva, som person?
- Varför har Eddi så svårt att få i sig pizzan?
- Vad får du veta mer om Eddi i det här kapitlet?
- Tror du att Alva misstänker något? Varför? Varför inte?

Vad ljuger du för?

- Vilka dyker upp hemma hos Eddi?
- Vad vill de?
- Vad är Eddis förklaring?
- Varför blir Alva rädd för Eddi?
- Hur känner sig Eddi när han hör Alva låsa sin dörr?

Dö trettio gånger

- Hur betar sig Tania mot Eddi i skolan?
- Hur betar sig Alex mot Eddi?
- Varför betar sig Alex som han gör, tror du?
- Varför vill inte Eddi att Alex ska se att han är rädd för honom?
- Varför heter kapitlet "Dö trettio gånger"?
- Vilken händelse tycker du är viktigast i det här kapitlet? Förklara.

Om jag ändå är ensam

- Varför är Tania så arg på Eddi?
- Vad är det som får Eddi att berätta allt för Tania?
- Är det konstigt att Tania kramar Eddi? Varför? Varför inte?

Inte så farligt

- Vad tycker Tania att Eddi ska göra?
- Vad är det som Tania har blivit utsatt för?
- Varför heter kapitlet ”Inte så farligt”?
- Tania säger åt Eddi att gå. Varför?
- Varför tittar Tania på Eddi som att han inte fattar någonting?

Sånt som händer

- Vad är det som händer i butiken?
- Har Tania rätt när hon säger att killar gör som de vill? Förklara hur du tänker om detta.
- Vad är det Eddi plötsligt inser när han tänker på det Tania berättat?

Precis här

- Varför sticker Eddi till Tania mitt i natten?
- Tania berättar om hur det är att vara tjej och hur hon och andra tjejer blir behandlade av en del killar på skolan. Är detta något som förekommer i verkligheten också? I vilka situationer?
- Eddi har alltid tänkt att sådan bara har varit ”på skoj”. Håller du med honom? Varför? Varför inte?
- Varför berättar Tania allt det här för Eddi?
- Vad menar Tania när hon säger att hon inte förtjänar bättre?
- Vilken händelse tycker du är viktigast i det här kapitlet? Förklara.

Svinigaste sorten

- Vad är det som stoppar Eddi från att gå till polisen?
- Varför köper Eddi fina pennor till Alva?
- Vad är det Eddi börjar inse när han pratar med sin lillasyster?
- Alva tycker inte att Eddi är någon bra person. Varför?
- Håller du med Alva? Varför? Varför inte?
- Varför säger Eddi förlåt till sin lillasyster?
- Vilken händelse tycker du är viktigast i det här kapitlet? Förklara.

Svikare

- Är Eddi en svikare? Förklara hur du tänker.
- Varför kan Eddi inte sluta berätta saker för Hamadi, när han väl satt igång att berätta?
- Hur verkar Hamadi vara som person?
- Hur känner sig Eddi efter att ha pratat med Hamadi?
- Varför messar Eddi till Tania, tror du?

Som att vara död

- Hur är det mellan Eddi och Alex nu?
- Hur får man någon att börja känna sig värdelös?
- Varför tänker Eddi att Marit måste haft ett sorgligt liv?

Han ser mig

- Varför vill inte Eddi titta på Alex under rättegången?
- Vad tror du att Alex nick mot Eddi betyder?

Raderad

- Vad är det som alla viskar om på skolan?
- Varför heter kapitlet "Raderad", tror du?
- Tror du att Alex ångrar det som hänt eller låtsas han bara? Förklara hur du tänker.
- Fick Alex ett rättvist straff, tycker du? Varför? Varför inte?
- Varför känner Eddi det som att han blivit bortsuddad ur berättelsen om Marit?

Guld och solnedgångar

- Varför heter kapitlet Guld och solnedgångar?
- Hur känner sig Eddi nu, efter allt som hänt?
- Hur kommer det sig att Eddi lyckas ta sig upp för den svåra klätterleden?
- Vad är det som Eddi vill fråga Tanja om, men som han inte vågar fråga?

Saknar

- Eddi saknar Alex, trots allt som hänt. Kan du förstå honom? Varför? Varför inte?
- Vem tycker du har förändrats mest som person under berättelsens gång? Eddi eller Alex?
Förklara hur du tänker.
- Vad har du för känslor och tankar nu när boken är läst?
- Hur tror du att det kommer att gå för Eddi, Tania och Alex?
- Skulle det som händer i boken, kunna hända i verkligheten? Förklara hur du tänker.

Bilaga 1

Notislappar

HUVUDPERSONEN

ANDRA PERSONER

VIKTIG HÄNDELSE

**DET HÄR UNDRAR
JAG ÖVER**

FOTSPÅR

Mamma ropade genom dörren att maten var klar.

Jag hoppade till.

- Jag har ont i magen, sa jag. Måste vila.
- Jag tar lite mat sen.

Det var sant att jag hade ont i magen.

Och jag klarade inte av att titta på mamma eller min lillasyster Alva.

Alva är tolv, och vet bäst jämt.

Hon skulle se att det var något.

Och sen skulle hon fråga och fråga och fråga.

Ja, de skulle se det på mig.

Att jag hade gått över gränsen i dag.

Gjort något hemskt.

Jag ringde till Alex:

- Vad ska vi göra?
- Vad då göra? Med vad då?

Han lät som vanligt.

- Med Marit, sa jag.
- Vad menar du? sa Alex.
- Det var inte så snällt, sa jag.
- Det vi gjorde mot henne.

Alex skrattade.

- Vi är väl aldrig snälla mot Marit? sa han.
- Nej, men det här var värre, sa jag.
- Äsch, det är lugnt, sa han.
- Men tänk om hon inte kom upp ur vattnet? sa jag.
- Klart hon kom upp.
- Det är väl inte klart?
- Jo, det är lugnt, sa Alex.

Så där gör han jämt.

Låter helt säker på saker. Fast han inte vet.

- Jag sticker dit, sa jag.
- Vart då?
- Ner till sjön, sa jag.
- Är du inte klok?
- Måste kolla. Annars kan jag inte sova i natt.
- Okej. Jag följer med, sa Alex då.

Kanske han inte alltid är så säker som han låter.

Så nu står vi här och tittar på en vante.

Den som Marit tappade, när hon försökte komma loss.

Jag lyser på den med mobilen.

Den är blå med vitt mönster.

Jag lyser lite längre bort.

Mössan är också blå med vitt mönster.

Den matchar vantarna.

Kanske har Marits mormor stickat dem.

- Min mormor brukar sticka sockor.
Varje jul får jag ett nytt par.
– Fuck, viskar Alex. Fuck, fuck, fuck, fuck.
– Varför sa du att det var lugnt? säger jag.
– Jag trodde det, säger Alex.
– Hur fan kunde du tro det? Varför säger du jämt att du har koll när du inte har det?
Jag vill slå honom. Knuffa honom.
Skrika åt honom.
Jag gör inget av det, men händerna knyter sig.
Iskalla fingrar blir iskalla knytnävar.
– Spelar roll, säger Alex.
– Det spelar visst roll, säger jag.
För du trodde att du hade koll förut också.
När du drog ner henne i vattnet.
– När jag drog ner henne? Vad då jag?
Jag drog och du knuffade, säger Alex.
– Jag släppte. Sista biten var det bara du.
Alex blick blir osäker.
Märkte han inte när jag slutade putta?
– Spelar roll, säger han. Du hjälpte till lika mycket. Innan dess.

- Det spelar visst roll, säger jag igen. Det spelar hur mycket roll som helst. Om båda hade slutat. Då hade Marit levt nu. Och om du inte hade börjat. Då hade hon också levt nu. För det var du som började. Sluta säga att det inte spelar någon roll. Det spelar jävligt stor roll med små detaljer om skillnaden är det här.
Jag pekar på Marit.
– Ska vi gräla om vem som har rätt? fråser Alex.
Eller ska vi lösa det här?
– Lösa? säger jag. Det här går väl för fan inte att lösa! Hon är ju död!
– Men vi måste ju ... säger Alex.
– Vad då?
– Jag vet inte. Vi borde väl ... gömma henne, säger han.
– Gömma? Är du dum i hela huvudet? Det måste ju se ut som en olycka! säger jag.
– Men ingen kommer att tro på oss.
Ifall någon såg oss. När vi knuffade henne.
– Det var ingen som såg, säger jag. Det var tomt på isen.
– Kanske. Kanske inte, säger Alex. Jag vet fan inte.
Jag kollade inte efter någon. Och nu står vi här i snön och lämnar fotspår.
Han pekar på sina fötter.
Jag stirrar.
– Skit också, säger jag. Det tänkte jag inte på.
– Har vi lämnat några fler ledtrådar? säger Alex.